

Aivars Siliņš

MEDĪBU SUNU AUDZĒŠANA UN APMĀCĪBA

2. papildināts un
pārstrādāts izdevums

Lilijas Rimicānes mākslinieciskais noformējums

Vāka noformējumā izmantota DIDŽA PAKALNA fotogrāfija

ISBN 978-9934-590-14-6

© A. Siliņš, teksts
© D. Pakalns, fotogrāfijas
© L. Rimicāne, māksl. nof.
© «Izdevniecība Avots»

Priekšvārds

Latvijas Republikas medību noteikumi paredz, ka medīt atļauts tikai ar apmācītiem medību šķirnes suņiem.

Latvijā izveidota jauna medību suņu šķirne – Latvijas dzinējsuns, kā arī ievesti dažādu šķirņu medību suņi no citām valstīm. Vidēji mūsu republikā ir viens suns uz 10 medniekiem, taču suņu apmācīšanā mēs vēl atpaliekam no nepieciešamā līmeņa. To pierāda medību suņu izstādes un skates. Pieredze rāda, ka, medijot bez apmācīta suņa, neatrod apmēram 30% nošauto ūdensputnu un bezsniega apstākļos līdz 20% dižmedījumu.

Katras šķirnes medību suņi ir piemēroti noteiktam medību veidam. Tomēr maldīgi ir domāt, ka pietiek tikai iegādāties dzinējsuni, putnu suni vai laiku, un sekmes attiecīgajās medībās būs nodrošinātas. Ne mazāk maldās tie, kas uzskata, ka pastāv universālas suņu šķirnes, kuras vienādi

noder jebkurām medībām. Lai arī cik izcilas būtu suņa iedzimtās īpašības, bez apmācības un treniņiem neviens suns nespēj teicami darboties.

Šī grāmata domāta ne vien medniekiem, bet ikvienam suņu īpašniekam. Tā palīdzēs gūt elementāru priekšstatu par suņu turēšanu, audzēšanu un apmācīšanu.

MEDĪBU SUŅU KONSTITŪCIJA, KONDĪCIJĀ UN EKSTERJERS

Medību suņa darbības lielā mērā atkarīgas no tā ķermeņa uzbūves.

Tikai suns ar pareizu ķermeņa uzbūvi spēj medībās sasniegt maksimālus rezultātus. Sagaidāms arī, ka tas savas šķirnes pazīmes nodos tālāk pēcnācējiem. Tāpēc zootehnikā ir svarīgi tādi jēdzieni kā dzīvnieka konstitūcija, eksterjers, kondīcija.

Konstitūcija. Ar konstitūciju te saprot anatomisko un fizioloģisko īpašību kopumu, kas nosaka dzīvnieka produktivitāti un reakciju uz ārējiem kairinājumiem. Konstitūcija ir atkarīga no iedzimtības un veidojas vides ietekmē. Konstitūciju vērtē pēc dzīvnieka eksterjera, organisma izturības, augšanas un attīstības, nervu darbības tipa un citām īpašībām un pazīmēm.

Kinoloģijā, t. i., mācībā par suņiem, parasti izmanto P. Kuļešova konstitucionālo tipu klasifikāciju, kuru papildinājuši E. Bogdanovs un akadēmiķis M. Ivanovs. Pēc šīs klasifikācijas visus suņus iedala piecos konstitucionālos tipos – irdenais (mitrais), rupjais, stiprais, kalsnais (blīvais) un smalkais tips.

Irdenās konstitūcijas dzīvniekiem ir bieza āda ar bagātīgiem zemādas saistaudiem, smaga, plata galva, irdena muskulatūra, rupjš skelets, masīvs ķermenis. Veidojot nosacījuma refleksus, kavējuma refleksi izstrādājas vieglāk par uzbudinājuma refleksiem.

Rupjās konstitūcijas suņiem ir bieza āda, smaga galva, blīva, kompakta muskulatūra, masīvs skelets, āda bieži veido krokas galvas un kakla rajonā. Galva pieres daļā ir plata un gara. Ķermenis plats, masīvs. Pēc nervu darbības šie suņi pieskaitāmi stipram, līdzsvarotam, lēnam jeb inertam tipam.

Stiprās konstitūcijas suņiem skelets labi attīstīts, taču ne rupjš. Masīva, spēcīga muskulatūra. Mēreni bieza, elastīga, stingri savilkta āda. Galva mēreni plata, tai ir pagarināta forma. Nervu sistēma līdzsvarota, ātri izstrādājas uzbudinājuma un kavējuma refleksi.

Kalsnās konstitūcijas suņi visvairāk piemēroti ātram skrējienam, un to nervu sistēma ir ātri uzbudināma. Skelets spēcīgs, bet ne masīvs. Muskulatūra sausa, reljefa, spēcīga. Galva pagarināta, āda plāna, stingri apvilkta. Vēders ierauts, kājas slaidas.

Smalkās konstitūcijas suņiem ir smalka skeleta un kaulu uzbūve, smalka muskulatūra. Krūškurvis šaurs, vēders ievilkts. Parasti šie suņi ir neliela auguma, viegli uzbudināmi. Smalkās konstitūcijas medību suņu nav.

Ja dzīvnieka konstitūciju galvenokārt nosaka iedzimtie faktori, tad kondīcija ir zootehnisko pasākumu rezultāts.

Kondīcija. Ar kondīciju saprot dzīvnieka ķermeņa stāvokli noteiktos ēdināšanas, turēšanas un ekspluatācijas apstākļos.

Kinoloģijā nākas saskarties ar šādām suņu kondīcijas formām: izstādes kondīcija, vaislas kondīcija, darba kondīcija, bada kondīcija un nobarojuma kondīcija.

Eksterjers. Suņu audzēšanā sevišķi svarīgas ir zināšanas par attiecīgās šķirnes eksterjera īpatnībām.

Ar terminu “eksterjers” saprot dzīvnieka ārējo formu un tā ķermeņa daļu proporcijas, kas raksturo organisma bioloģiskās īpatnības un saimniecisko noderību. Pēc ārējām eksterjera formām var spriest par daudzām dzīvnieka kvalitatīvajām īpašībām. Tāpēc eksterjeram dzīvnieku novērtēšanā ir liela loma. Vērtējot medību suņus pēc eksterjera, vispirms ņem vērā tās ķermeņa uzbūves īpatnības, kas nepieciešamas medībām. Nenoliedzot ķermeņa proporciju un formu skaistumu, medību suņu audzētāji galveno vērtību pievērš tāda suņa eksterjera izveidošanai, kas atbilst konkrētajam medību veidam.

Katrai šķirnei ir īpatnējs eksterjers, kas vēsturiski veidojies gan vides apstākļos, gan cilvēka selekcijas darba

rezultātā. Pasaulē ir vairāk nekā 400 kultivētu suņu šķirņu, taču tās visas pieder vienai dzīvnieku sugai – mājas sunim (*Canis lupus f. familiaris*), kura sencis ir vilks. Tāpēc visiem suņiem ir līdzīga skeleta un ķermeņa uzbūve, kā arī kopējais eksterjers. Katrai šķirnei raksturīgās pazīmes apkopotas šķirnes standartā un veido attiecīgās šķirnes eksterjeru.

Lai varētu aprakstīt šķirnes eksterjeru, jāapzīmē suņa ķermeņa daļas un apvidi (1. un 2. attēls).

Eksterjera aprakstu parasti sāk ar galvu. Tālāk apraksta acis un ausis. Izšķir šādas ausu formas: stāvas, pusstāvas, lauztas skrimšļos un nokarenas.

Svarīga eksterjera pazīme ir zobi. To sunim ir 42, no tiem 12 griezējzobi, 4 ilkņi, 16 premolārie dzerokļi, 10 molārie dzerokļi, t. i., suņa zobu formula ir šāda:

$$1 \frac{3}{3} C \frac{1}{1} P \frac{4}{4} M \frac{2}{2}.$$

Dažkārt sunim trūkst viena vai divu premolāro dzerokļu, kas par lielu trūkumu nav uzlūkojams. Ļoti svarīgs medību suņiem ir zobu sakodiens: izšķir griežņveida, knaiņveida sakodienu, pārkodienu, līdakas sakodienu un buldoga sakodienu.

MEDĪBU SUŅU APMĀCĪBAS PAMATI

SUŅA AUGSTĀKĀ NERVU DARBĪBA

Suni izmanto medībās, pamatojoties ne vien uz iedzimtiem instinktiem, bet arī uz dzīves laikā iegūtiem un nostiprinātiem refleksiem – atbildes reakcijām uz dažādiem kairinājumiem.

Suņa apmācītāja uzdevums ir attīstīt sunim medībās nepieciešamos refleksus un izskaust nevēlamos. Mūsdienu zinātne par dzīvnieku uzvedību (etoloģija) un to apmācīšanu balstās uz akadēmiķa I. Pavlova mācību par dzīvnieku augstāko nervu darbību. Uz katru ārējās vai iekšējās vides kairinājumu organisms atbild ar refleksu. Atkarībā no izcelsmes un veidošanās rakstura visus refleksus iedala beznosacījuma jeb iedzimtos un nosacījuma jeb iegūtos refleksos.

Beznosacījuma refleksi ir relatīvi maz: orientēšanās reflekss, aizsargāšanās reflekss, barības reflekss, dzimumreflekss. Vienkāršs beznosacījuma refleksa piemērs – kucēns atrauj kāju, ja pieskārāmieš tai ar karstu vai asu priekšmetu.

Refleksus, kas izveidojas dzīves laikā uz beznosacījuma refleksu bāzes, sauc par **nosacījuma refleksiem**. Parasti tos izraisa signāli, kas ziņo par kairinājuma tuvošanos. Ja sākumā kucēnu kairina tikai barības izskats un smarža, tad vēlāk tas reaģē jau uz saimnieka balsi, barības trauku šķinādu utt., – ir izveidojies nosacījuma reflekss.

Lai veidotos nosacījuma reflekss, atkārtoti jāsaskan vienā laikā diviem kairinājumiem: nosacījuma kairinājumam (piemēram, svilpienam), kas pats par sevi neizraisa reakciju, un tad – beznosacījuma kairinājumam (gaļai), kas obligāti izraisa reakciju.

Ja nosacījuma refleksus neatkārtoti un nenostiprina, tie zūd. Atkarībā no tā, cik ātri veidojas nosacījuma refleksi, cik tie ir noturīgi un cik līdzsvaroti ir suņa nervu sistēma, suņus iedala četros galvenajos tipos: **stiprais nelīdzsvarotais** (ātri uzbudināmais, agresīvais); **stiprais līdzsvarotais, kustīgais**; **stiprais līdzsvarotais, mierīgais** (flegmatiskais); **vājais tips**.

Visu medību suņu vēlamākais tips ir stiprais līdzsvarotais, kustīgais. Vājā tipa suņi medībām nav piemēroti.

APMĀCĪŠANAS METODEDES

Galvenos apmācības procesā izmantojamās kairinātājus var iedalīt četrās grupās: **mehāniskajos kairinātājos, barības kairinātājos, dzirdes kairinātājos, redzes kairinātājos.**

Mehāniskie kairinātāji var būt rāviens aiz kakla siksnas, uzspiedieni ar roku uz atsevišķām suņa ķermeņa daļām, glāsti u. tml. Ar šo kairinātāju palīdzību apmācītājs var piespiest suni izpildīt vēlamo darbību un tajā pašā laikā kavēt citas – nevēlamas darbības izpausmi. Vienmēr jācenšas panākt, lai suns pavēli izpildītu. Ja to neprasa, apmācības process var ieilgt un vēlamie refleksi var neizveidoties.

Barības kairinātāji ir dažādā veidā un attālumā parādīts ēdiens, it īpaši gardāki kumosi, kas izraisa barības refleksu.

Mehāniskā ietekme un barība ir beznosacījuma vai dabiskie nosacījuma kairinātāji. Tie izraisa beznosacījuma aizsargāšanās un barības refleksus.

Dzirdes un redzes kairinātāji – pavēles un žesti – turpretī ir nosacījuma kairinātāji, un apmācības gaitā tie iegūst beznosacījuma un dabisko kairinātāju aizstājēju nozīmi. Tā, piemēram, pavēle “Guli!” aizstāj mehānisko kairinātāju – rokas uzspiedienu uz suņa skausta. Šiem kairinātājiem ir liela nozīme ne vien suņa apmācībā, bet arī vēlāk, vadot to darbā. Pavēles jādod precīzas, pietiekami skaļas un izteiktas dažādā balsis intonācijā. Pavēlēm skaidri jāatšķiras citai no citas. Ja liekam sunim nogulties ar pavēli “Guli!”, tad nedrīkst to aizstāt ar pavēli “Apgulties!” vai

“Nogulties!”. Pavēļu neprecīza atkārtošana vai mainīšana izraisa paviršu un neprecīzu to izpildi. Gadās, ka suns pavēli pat sāk neizpildīt.

Pavēles, kurām pavēlošs, draudošs vai mīlinošs raksturs, jāizsaka atbilstošā balss intonācijā. Ja suns pēc pavēles, kas izteikta pavēlošā balss intonācijā, vēlamu darbību neizpilda, pavēle jāatkārto draudošā intonācijā, pēc kuras suns saņem sodu – mehānisku kairinājumu. Ja suns pavēli izpilda pareizi, to uzslavē mīlinošā balss intonācijā. Pareizi mainot balss intonāciju, apmācītājs var sunim izveidot nosacītus sakarus: draudoša balss intonācija – sods, mīlinoša – apbalvojums.

Apmācības metodes būtībā ir suņa nervu sistēmas ietekmēšana ar attiecīgas grupas kairinātājiem. Izšķir četras apmācības metodes.

Izmantojot **mehānisko metodi**, ar dažādu mehānisko kairinātāju palīdzību piespiež suni izpildīt vajadzīgo darbību un aizkavē nevēlamu rīcību. Šo metodi sauc arī par piespiedu apmācīšanas metodi.

Izmantojot **apbalvošanas metodi**, nepieciešamos refleksus izraisa ar barības izskatu. Par pavēles izpildi suni apbalvo ar gardu kumosu.

Izmantojot **kontrastu metodi**, mehānisko kairinātāju lieto kā pamudinātāju, bet barības kumosa pasniegšanu kā refleksa nostiprinātāju.

Atdarināšanas metode balstās uz dzīvnieku tendenci atdarināt cita dzīvnieka kustības, darbību.

VISPĀRĒJĀ APMĀCĪBA

PIERADINĀŠANA PIE VĀRDA

Suni sāk pieradināt pie vārda tūlīt pēc tā atšķiršanas no mātes, t. i., 5–6 nedēļu vecumā. Vārdu kucēnam ieteicams izraudzīties īsu un skanīgu. Apmācīšanā jāizmanto apbalvošanas metode. Kucēns ātri iemācās paklausīt, ja to sauc vārdā, piemēram, pirms kārtējās ēdināšanas. Tālākā apmācības gaitā suņa vārdu nosauc katrreiz pirms kāda garduma pasniegšanas. Šajā periodā, nosaucot vārdu, to var papildināt ar pavēli “Šurp!”. Ja suns pavēli izpilda, to uzslavē. Tālāk jāpanāk, lai suns reaģē, ja to sauc vārdā dažādā skaļumā un no dažāda attāluma. Kad tas panākts, regulāru garduma pasniegšanu var pārtraukt.

PIERADINĀŠANA PIE TĪRĪBAS

Vairākums mednieku iegādāto kucēnu kādu laiku mitina istabā, jo tas pieradis pie siltuma.

Lai gan kucēnam ir iedzimta tīrības sajūta, tomēr jau no pirmajām dienām to jāsāk radināt kārtot savas vajadzības noteiktā vietā. Nav jālieto nekādi piespiedu līdzekļi – ne bāršana, ne deguna mērcēšana peļķē. Kucēna dzīves cikls ir vienkāršs: ēšana, gulēšana un rotaļāšanās. Šo ciklu vajag reglamentēt, kucēnu regulāri barojot noteiktās stundās. Savas fizioloģiskās vajadzības kucēns kārtot drīz pēc gulēšanas. Tāpēc tūlīt pēc pamošanās tas jāpavēro un, tiklīdz kucēns sāk griezties uz vietas vai skraidīt, tas jāieliek smilšu kastē, kas jānovieto kādā palīgtelpā. Vēlāk smilšu kasti kucēns uzmeklēs pats.

Kastei jābūt ar zemām malām, lai kucēns varētu tajā iekāpt. Kad kucēns paaugās, var sākt to mācīt prasīties ārā. Dažos gadījumos to panāk, iznesot kasti ārā un izberot smiltis kādā noteiktā vietā. Tiklīdz suns sāk meklēt smilšu kasti, to aizved līdz vietai, kur smiltis izbērtas.

PIERADINĀŠANA PIE KAKLASIKSNAS UN SAITES

Jau 3–4 mēnešu vecu suni var pieradināt nēsāt kaklasiksnu un iet pie saites. Vislabāk kaklasiksnu aplikt pirms došanās pastaigā. Suni piesauc, uzslavē, paglāsta un tajā pašā laikā uzliek tam kaklasiksnu. Ja suns kļūst nemierīgs,

SPECIĀLĀ APMĀCĪBA

Šajā apmācības posmā medību suņiem jāizveido tās iemaņas, kuras ir vēlamas, bet nav obligātas pārbaudēs. Pēc pašreizējiem noteikumiem medību suņiem pārbaudēs nav jāpienes medījums, ne arī jāizseko asinspēdas. Tomēr mūsu republikas medību saimniecības apstākļos tieši šim suņa iemaņām ir liela nozīme, lai sameklētu nošautos ūdensputnus un dižmedījumus. Pēc sava rakstura šīs iemaņas ir sarežģīti nosacījuma refleksi, tomēr, laikus uzsākot šo iemaņu apmācību un pareizi to turpinot, medību suņiem tās izveidojas pietiekami ātri.

MEDĪJUMA PIENEŠANA

Lai iemācītu suni pienest medījumu vai citus priekšmetus, izmanto dažādus paņēmienus. Visieteicamāk lietot

tādus paņēmienus, kas balstās uz suņa dabisku reakciju satvert aizmesto priekšmetu. Pienesanu kucēnam var sākt mācīt jau trīs četru mēnešu vecumā, pie tam rotaļu veidā. Par pienesamo priekšmetu sākumā izmanto gumijas bumbiņu vai auklu. Vispirms kucēns jāieinteresē, kustinot priekšmetu un aicinot to satvert. Pēc tam priekšmetu netālu aizmet. Mirkli, kad kucēns priekšmetu satver, jādod pavēle "Atnes!". Pirmais uzdevums ir saistīt beznosacījuma kairinājumu – pavēli "Atnes!" ar priekšmeta satveršanu. Satvēris priekšmetu, kucēns tikai retos gadījumos tuvosies apmācītājam. Parasti tas no apmācītāja cenšas bēgt. Kļūda būtu dzīties tam pakaļ. Gluži otrādi, apmācītājam jāimitē bēgšana no kucēna, izraisot tajā tieksmi dzīties pakaļ ar priekšmetu zobos. Kad kucēns apmācītāju panācis, apmācītājs atkārtoti pavēli "Atnes!", satver kucēnu un pēc pavēles "Dod!" atņem tam pienesto priekšmetu, neskopojoties ar uzslavām, glāstiem un gardumiem. Nekādi piespiedu paņēmieni šajā apmācības periodā nav lietojami. Galvenais – izraisīt kucēnā labpatiku skraidīt ar dažādiem priekšmetiem zobos. Pienesamos priekšmetus maina un pakāpeniski palielina to svaru. Kad kucēns jau apguvis pavēles "Atnes!" nozīmi un labprāt satver aizmesto priekšmetu, bet stūrgalvīgi izvairās to pienest, jālieto garā saite. Aiz tās apmācītājs uzmanīgi pievelk pie sevis kucēnu ar pienesamo priekšmetu. Ja kucēns pēc pavēles "Dod!" negrib izlaist priekšmetu no zobiem, apmācītājs uzmanīgi ar kreisās rokas īkšķi uzspiež kucēna apakšlūpu uz apakšžokļa zobiem, ar labo roku izņemot priekšmetu. Pēc tam, protams, seko

suņiem 100–103, kucēm – 100–105. Apmatojums melns, balts vai melnraibs, tas ir biezs, rupjiem, taisniem akotmatiem, ar biezu, mīkstu pavilnu. Nevēlami lāsumi uz galvas un kājām. Uz kakla un pleciem apmatojums garāks un veido apkakli. Uz galvas, ausīm un kājām apmatojums ir īss. Āda blīva, pabieza. Muskulatūra labi attīstīta, skelets spēcīgs. Skatoties no augšas, galva ir ķīļveida, ar platāku pakauša daļu. Purna daļa nedaudz īsāka par galvaskausu. Pakauša izcilnis nav izteikts. Vaigu kauli spēcīgi attīstīti, tāpēc pāreja uz purnu labi redzama. Lūpas plānas, cieši piegulošas, bez krokām. Ausis nelielas, stāvas, kustīgas, trīsstūrveida, novietotas paaugsti, ar platu pamatni. Ausu gali smaili. Acis nelielas, ar ieslīpu plakstu griezumu. Acu

krāsa tumši brūna vai brūna. Kakls muskuļains. Kakla un galvas garumi vienādi. Krūtis platas un dziļas, sniedzas līdz elkoņiem vai vēl zemāk. Skausts labi attīstīts. Mugura taisna, plata, muskuļaina un spēcīga. Krusti plati, viegli nolaideni. Vēders ievilkts. Pāreja no krūtīm uz vēderu skaidri izteikta. Priekškāju stāvotne pareiza. Elkoņa izaugumi spēcīgi attīstīti un atvirzīti atpakaļ. Apakšpleci taisni, metakarpālais apvidus īss, nedaudz ieslīps. Pakaļkāju stāvotne pareiza. Apakšciskas garas, metatarzālais apvidus statenisks. Ķepas ieapaļas, pirksti cieši blakus. Liekais pirksts pakaļkājām pieļaujams, taču labāk to amputēt. Aste sagriezta gredzenā vai sirpī uz muguras. Aste sniedzas līdz lecamajai locītavai vai arī ir mazliet (1–2 cm) īsāka.

Par Krievu-Eiropas laikas eksterjera nepilnībām uzskata pelēku krāsu, lāsumus uz galvas, apkakles trūkumu, velvētu pieri, neattīstītus vaigu kaulus, depigmentētu degungalu, mazkustīgas, lielas, zemu novietotas ausis, gaišas acis, garu kaklu, ovālas formas ķepas, taisni turētu asti.

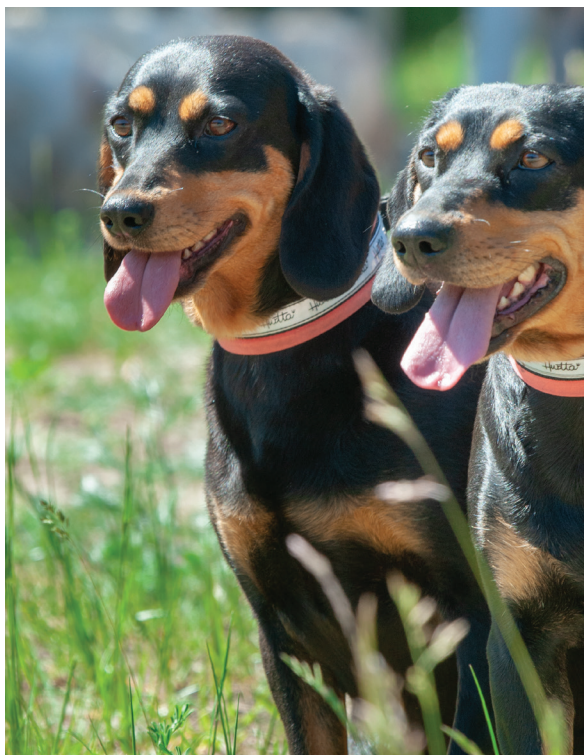
Par krievu Eiropas laikas eksterjera kļūdām uzskata, lāsumus uz ķermeņa vai galvas citā tonī nekā pamatkrāsa, sarkanbrūnu vai brūnu krāsu, viļņainu vai sprogainu apmatojumu, vāji attīstītu pavilnu, matu kušķus uz priekškājām, īsu vai pārāk garu apmatojumu, uzrautu vai masīvu purnu, noapaļotas vai pusstāvas ausis, dzeltenas vai zaļas acis, pārāk lielas vai mazas acis, nedaudz ieliektu vai taisnu asti.

Rietumsibīrijas laika

Rietumsibīrijas laika ir Urālu un Rietumsibīrijas zonas profesionālo mednieku medību suns, kas izveidojies, krus-tojoties vietējo laiku sugām. Tas ir vidēja auguma suns ar spēcīgu un kalsnu ķermeņa uzbūvi. Skausta augstums suņiem 55–62 cm, kucēm par 4 cm zemāks. Krustu daļā suņi par 1–2 cm zemāki, kucēm skausts un krustu augstums viēnāds. Izstieptības indekss suņiem 103–107, kucēm 104–108. Tipiska gaita – auļi pārmaiņus ar rikšiem. Apmatojuma krāsa – balta, pelēka, sarkanbrūna un brūna dažādos toņos, nav vēlami lāsumi. Degungals melns. Baltām laikām tas var būt arī brūns. Akots biezs, parupjš, taisns. Pavilna bieza

D. Pakalna foto

izmantot jauktenus. Tas vēl šodien rada ievērojamas novirzes gan eksterjerā, gan darba īpašībās.

Lai saņemtu pārbaudes diplomu, dzinējsunim jāiegūst šāds minimālais punktu skaits:

I pakāpes diploms – 80 punkti;

II pakāpes diploms – 70 punkti;

III pakāpes diploms – 60 punkti.

SATURA RĀDĪTĀJS

Priekšvārds	3
MEDĪBU SUŅU KONSTITŪCIJA, KONDĪCIJA UN EKSTERJERS	5
MEDĪBU SUŅU TURĒŠANA, ĒDINĀŠANA, KOPŠANA UN AUDZINĀŠANA	21
Suņu turēšana.....	21
Suņa ēdināšana	25
Suņu kopšana un sagatavošana izstādei	31
Suņu audzēšana (pavairošana).....	36
MEDĪBU SUŅU APMĀCĪBAS PAMATI.....	42
Suņa augstākā nervu darbība	42
Apmācīšanas metodes	44
Apmācības posmi	50
Medību suņu apmācības palīgīdzekļi	54

VISPĀRĒJĀ APMĀCĪBA.....	57
Pieradināšana pie vārda	57
Pieradināšana pie tīrības.....	58
Pieradināšana pie kaklasiksnas un saites.....	58
Apmācīšana iet blakus pie kājas.....	59
Suņa piesaukšana.....	61
Pieradināšana pie transportlīdzekļa	63
Pieradināšana pie pavēles “nedrīkst!”	64
Suņa apsēdināšana	65
Suņa noguldīšana	66
Pieradināšana pie vietas	68
Pieradināšana pie ūdens	70
Pieradināšana pie šāvieniem.....	70
SPECIĀLĀ APMĀCĪBA	72
Medījuma pienešana	72
Asinspēdu dzīšana	77
Nošautā medījuma apriešana	85
Ziņošana.....	87
Nevēlamu ieradumu novēršana	89
MEDĪBU SUŅI UN TO SAGATAVOŠANA	
PĀRBAUDĒM.....	93
Laikas.....	94
Krievu-Eiropas laika	94
Rietumsibīrijas laika.....	97
Karēļu-somu laika	99
Laiku sagatavošana pārbaudēm	101

Putnu suņi.....	108
Pointers	108
Angļu seters	111
Īru seters	113
Skotu seters.....	116
Vācu īsspalvainais putnu suns	119
Vācu asspalvainais putnu suns.....	121
Spaniels	123
Putnu suņu un spanielu sagatavošana pārbaudēm	126
Dzinējsuņi	135
Latvijas dzinējsuns	136
Krievu dzinējsuns.....	145
Krievu raibais dzinējsuns.....	147
Igauņu dzinējsuns	149
Dzinējsuņa apmācība.....	151
Alu suņi	154
Foksterjeri	155
Medību terjers.....	158
Takši.....	160
Alu suņu sagatavošana pārbaudēm	164